

I december 1939 var stämningen mörk och ödesmättad sedan Finland anfallits av Ryssland den 30 november. Tidigare hade ett nytt världskrig brutit ut nere på kontinenten. Tidens vanvett hade nu kommit alldeles in på våra gränser och medkänslan med det finska folket var stark.

När Finlands sak var vår

VÅR HISTORISKA STAD

- Halmstad som det en gång var

Den 4 december genomfördes mörkläggnings i Halmstad för första gången. När mörkläggnings var ett faktum gav sig många ut på promenad i staden som då var helt nedsläkt. En del kolliderade med träd och lyktstolpar. Andra kolliderade med människor. På Storgatan kunde man dämpat se ljusregleringen vid Norre port vilket underlättade att hålla rak kurs.

Finland led brist på allt och offerviljan bland Halmstadborna var stor. I Rådhuset öppnades snabbt en mottagnings där invånarna kunde lämna in kläder och skor. Många finska familjer hade fått lämna sina hem och hade i stort sett inga ägodelar. Vintern var dessutom ovanligt kall och bister.

AVEN PENGAR SAMLADES IN. Hallandsposten kunde berätta om en liten flicka som skänkte de pengar som hon hade fått i födelsedagspresent. Det spreds historier om hur både gamla och sjuka tog av sina små besparingar för att stödja Finlands folk. Engagemanget fanns i hela samhället.

Efter någon dryg vecka ordnades en Finlandsafton i Läroverkets aula. Inträdet gick oavkortat till Finlandshjälpen. Regementsmusiken spelade finska marscher, en kör sjöng och finsk lyrik lästes upp. Stämningen var dämpad och allvarlig.

Finlandshjälpens Halmstadkommitté med landshövdning Hilding Kjellman i spetsen gick ut med en uppmaning till Halmstadborna att öppna sina hem för finska barn som hade drabbats svårt av kriget och väntades komma i stora antal.

NÅGON DAG SENARE öppnade också den så kallade Frivilligbyrån i lokaler på Skolgatan 10 för att under mottot "Finlands sak är vår" övertyga vapenföra att de skulle strida på Finlands sida. Flera i Halmstad följde den uppmaningen.

Över 1000 personer kom till Folkparken för att vara med om kröningen av Hallands lucia. Den utvalda var fröken Evy Johansson som annars arbetade som kontorist på Konsum. Intäkterna från evenemanget gick oavkortat till Finlandshjälpen.

JULEN FIRADES PÅ ett ganska traditionsenligt sätt även om många män var inkallade och låg i beredskapen. Tidningarna var fulla med annonser om lämpliga julklappar. De flesta hoppades ändå att det här kanske var den enda krigsjulen, att det snart skulle kunna bli fred. Årets nyårsrevy hette "Mot bättre tider".

Halmstads luftskyddschef Odell hade mycket att arbeta med. Han hade nämligen fått i uppgift att göra en förberedande planering för hur Halmstad skulle kunna utrymmas vid ett eventuellt bombangrepp. Skolbarn, småbarn med vårdarinnor samt icke-arbetsföra skulle ha hjälp att rädda sig ur staden ifall kriget skulle komma.

VINTERN VAR INTE bara ovanligt kall, det kom också mycket snö. Den 2 januari uppmanades signaturer på en insändare stadens konstnärer att använda del av all snön på Stora torg till att göra ett monument med anknytning till kriget i Finland. Redan nästa dag skred de lokala konstnärerna Hjalmar Carlsson, Erik Nilsson och Bernard Andersson till verket. Med många nyfikna åskådare skapade de statyn "Den frivillige". På kvällen blev det folkläpp till Stora torg då alla ville se det nya monumentet.

Den 13 mars 1940 tog vinterkriget slut. Finland fick en svår fred, men landets tappra kamp mot Ryssland innebar att man lyckades bevara sin självständighet. Många Halmstadbor drog efter Finlands fred en lättadens suck ovetandes om att eländet bara hade börjat. De skulle få fira ytterligare fem krigsjular innan freden kom.

"Den frivillige". Halmstadskulptur 1940. III.

ANDERS BERGENEK

Skriften är aktiv i Föreningen Gamla Halmstad. Mer lokalhistoria hittar du på gamlaahalmstad.se och på Facebook/[gamlaahalmstad](https://www.facebook.com/gamlaahalmstad).

Bild: VYKORT FRÅN GAMLA HALMSTADS SAMLINGAR
GIV TILL FINLAND! I början av 1940 gjorde lokala konstnärer - efter en uppmaning på insändarplats i HP - ett monument på Stora torg för att fästa uppmärksamheten på kriget som pågick i vårt grannland.